

Dessantificaràs les festes

PER ÀLVAR BORRELL, 26 de març de 2024 a les 08:34 |

«Lluny de demonitzar tot el que té alguna connotació religiosa, hem d'entendre que no és més que un catalitzador del fet festiu. I que el que importa és això, la festa, i que la resta es pot adaptar»

Uns amics em van dir que l'any passat van fer la Quaresma. Ben feta. No per convicció catòlica, sinó per voluntat pròpia, per reduir el consum de carn i per trencar dinàmiques. I jo, que ho associava a temps passats i foscos, enguany també ho he fet... A la meva manera.

Per si algun lector poc familiaritzat amb la fe cristiana vol context, la Quaresma és el període que va des del Dimecres de Cendra -final de Carnaval- fins a Setmana Santa. Un temps de recolliment i reflexió on es fa dejuni i abstinència com a redempció pels excessos i pecats comesos. Es diu que són 40 dies perquè és el temps que, segons la Bíblia, van durar els dejunis de Moisès i Jesús al desert. Emperò, enlloc de les Sagrades Escripures hi diu que ningú hagi de fer el mateix. El cristianisme va acabar fent el que feia la resta: importar costums pagans i ritus d'altres cultures a posteriori per sumar adeptes, com els romans en el seu moment -i tants altres al llarg de la història-.

El tercer manament de la llei de Déu diu "Santificaràs les festes", que en teoria vol dir "Dedica els dies no laborables al culte espiritual", però hi podríem sumar la possible lectura de "Adapta les festes que ja existien abans i lliga-les a algun sant o motiu religiós per mantenir-les vives". A tot això, "Santificaràs les festes" també és el nom de l'assaig que ha publicat recentment Maria Garganté, que us recomano molt que llegiu, perquè parla de la realitat festiva amb un gran domini i amb una visió panoràmica.

La cosa és que, com indicava abans, si rasques una mica, tot acaba venint del calendari agrícola, molt anterior a qualsevol religió. Setmana Santa, que representa la resurrecció de Jesús, sempre cau en la primera lluna plena després de l'equinocci vernal. Perquè al final és un símbol del retorn de la vida amb l'esclat de la primavera i se celebra que tornem a tenir més hores de llum que no pas de fosc durant el dia. I la Quaresma coincideix amb el període de sembra, un moment de preparació per l'arribada d'aquesta nova vida on, mentrestant, toca esperar i aprofitar per fer net per començar altre cop sent millors persones. Que podem posar-hi la història de Jesús pel mig o la divinitat que preferiu, eh, però al final el símbol és això.

Podríem entrar en fanatismes i imposicions, però això és una altra història. No seré jo qui vingui a defensar cap religió. El que volia dir és que el missatge de fons ve de milers d'anys enrere i que continuarà existint més enllà del culte. Ara que com a societat vivim d'esquena al camp i la natura, a la gent del nostre voltant, a Déu i a tot, és moment d'un replantejament de costums i ritus segons els dictàmens del capitalisme, la globalització i les xarxes. Nous temps: noves tendències, nous noms. Potser dir Quaresma sona malament, tanmateix, dir-ne REPTE DETOX

40 DIES #VIDASANA mola. Abans t'ho deia un capellà que et demanava almoïna i avui t'ho diu un coach que voldrà vendre't algun llibre o curset. No sé si hem millorat pas gaire.

Tornant al que explicava al principi: quedem-nos amb el fons de tot. Deia William James que calien 21 dies per crear un nou hàbit. Si ens ho mirem així, la Quaresma és el doble de temps: oportunitat perfecta per fer un canvi de rumb en algun sentit i fer-nos millors. Els meus amics ho van fer per cuidar la dieta i fer l'esforç de ser més conscients del que menjaven. Jo, en el meu cas, vaig decidir fer silenci digital, esborrar gran part de les aplicacions del mòbil i passar dos mesos sense publicar res a xarxes. Sé que és quelcom que no puc mantenir durant un any sencer, però fer un parèntesi ha estat una experiència molt enriquidora.

Al llibre, Maria Garganté confereix a aquests parèntesis la categoria d'extraordinaris, en el sentit que trenquen amb allò ordinari -la rutina, les obligacions, el tedi-. I, ens agradi o no, molts d'aquests parèntesis ara per ara estan lligats amb el calendari litúrgic. Diguem-n'hi diumenges, Nadals, Carnestoltes, Pasqües, Corpus, Festes Majors, el que sigui.

Venim d'on venim, és el que hi ha. Però lluny de demonitzar tot el que té alguna connotació religiosa, hem d'entendre que no és més que un catalitzador del fet festiu. I que el que importa és això, la festa, i que la resta es pot adaptar. Perquè assumeixo que és possible una actualització i que és possible santificar les festes -en el sentit de glorificar-les i reconèixer-les com a exponent de celebració col·lectiva- tot dessantificant-les -en el sentit de dessacralitzar el fet festiu conferint-li una dimensió laica- però sense perdre la retrospectiva històrica on la religiositat sí que tenia un pes específic considerable. Ara: això sí que és un repte i no els reptes virals d'Instagram.